

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Katecheza specjalna
Prowadzący	Prof. ucz. dr hab. Aneta Rayzacher-Majewska
Wydział	Teologiczny
Kierunek	Specjalistyczne Studia Teologiczne
Poziom studiów	drugiego stopnia (magisterskie)
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne / hybrydowe
Moduł specjalnościowy	Teologia praktyczna
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	1 oraz 2
Semestr	1 oraz 3
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (obowiązkowy, do wyboru)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (symbole)	Dla roku pierwszego: STL_W01; STL_W05; STL_U04; STL_U09; STL_U10; STL_K02; STL_K03 Dla roku drugiego: STL_W03; STL_W07; STL_W08; STL_U05; STL_U09; STL_K03
Rodzaj zajęć (wybór z listy*)	Wykład kierunkowy
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	Pierwszy rok: 3 Drugi rok: 3
Wymagania wstępne	
Opis i cele przedmiotu	

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1. Pojęcie katechezy specjalnej	2
2. Przedmiot katechezy specjalnej	2
3. „Specjalni” adresaci katechezy	2
4. Katecheta specjalny	2
5. Współpraca środowisk na rzecz katechezy specjalnej	2
6. Autorzy zajmujący się katechezą specjalną	2
7. Założenia programowe katechezy specjalnej	2

8. Materiały katechetyczne katechezy specjalnej	2
9. Formacja permanentna katechetów specjalnych	2
10. Internet wsparciem dla katechezy specjalnej	2
11. Nauczanie religii osób z SPE	6
12. Katecheza specjalna w parafii	4
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)	<u>Opis przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wylącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał)	<u>Sposoby weryfikacji</u> efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)
I rok			
STL_W01	ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, w szczególności w zakresie studiowanej specjalności teologicznej; jest w stanie rozwijać tę wiedzę i twórczo stosować ją w działalności edukacyjnej i środowiskowej;	W1 – poprawnie definiuje katechezę specjalną i umiejscawia ją na gruncie teologii praktycznej;	Egzamin ustny
STL_W05	w pogłębiony sposób zna zasady działalności ewangelizacyjnej, pastoralnej, katechetycznej i misyjnej Kościoła katolickiego, dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego	W2 – omawia nauczanie Kościoła na przestrzeni wieków i dziś nt. osób z niepełnosprawnością jako odbiorców katechezy;	Egzamin ustny
STL_U04	posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin, zwłaszcza w zakresie nauk humanistycznych i społecznych	U1 – charakteryzuje rolę innych dyscyplin dla katechezy specjalnej – jej rozwoju i metodyki;	Egzamin ustny
STL_U09	potrafi nawiązywać współpracę z różnymi podmiotami działalności edukacyjno-wychowawczej, kulturalnej, społecznej i charytatywnej	U2- podaje przykłady dobrych praktyk i pomysły inicjatyw na rzecz katechezy osób z niepełnosprawnością;	Prezentacja na zajęciach
STL_U10	potrafi twórczo włączyć się w różne formy działalności ewangelizacyjnej, pastoralnej, katechetycznej i charytatywnej Kościoła katolickiego	U3 – wskazuje możliwości własnego zaangażowania na rzecz katechezy specjalnej;	Projekt indywidualny

STL_K02	rozumie potrzebę intelektualnego oraz religijno-duchowego formowania się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces kształcenia innych osób oraz potrafi samodzielnie i krytycznie uzupełniać wiedzę i umiejętności, rozszerzone o wymiar interdyscyplinarny	K1 – uzasadnia konieczność poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie pracy z uczniami ze własnymi potrzebami edukacyjnymi	Egzamin ustny
STL_K03	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	K2 – planuje inicjatywy katechetyczne na rzecz uczniów z własnymi potrzebami edukacyjnymi angażujące różne środowiska wychowawcze.	Projekt indywidualny
II rok			
STL_W03	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, obejmującą teorie i metody studiowanej specjalizacji teologicznej	W1 – wyjaśnia, czym jest katecheza specjalna i uzasadnia biblijne i teologiczne motywy zajmowania się nią w teorii i praktyce;	Egzamin ustny
STL_W07	ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach teologii z innymi dziedzinami nauki, zwłaszcza z naukami humanistycznymi i społecznymi	W2 – omawia zakres pomocniczości innych nauk w refleksji nad katechezą specjalną oraz jej realizacją;	Prezentacja podczas zajęć
STL_W08	zna procesy i uwarunkowania rozwoju religijno-duchowego oraz jego zagrożenia	W3 - charakteryzuje uczniów z różnymi typami niepełnosprawności oraz innymi wyjątkowymi potrzebami edukacyjnymi;	Egzamin ustny
STL_U05	posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin, zwłaszcza w zakresie nauk humanistycznych i społecznych	U1 – kreatywnie wykorzystuje wiedzę z innych dyscyplin opracowując autorskie sposoby realizacji katechezy specjalnej;	Projekt indywidualny
STL_U09	potrafi nawiązywać współpracę z różnymi podmiotami działalności edukacyjno-wychowawczej, kulturalnej, społecznej i charytatywnej	U2 – wskazuje możliwości wzbogacania zespołów wychowawczych i innych grup działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami przez katechetę specjalnego	Egzamin ustny
STL_K03	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	K1 – przedstawia propozycje inicjatyw katechetycznych adresowanych do osób z niepełnosprawnościami, angażujących przedstawicieli różnych środowisk.	Projekt indywidualny

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

	Wykład z prezentacją
	Wykład konwersatoryjny
	Dyskusja
	Metoda analizy przypadków

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	35
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach	5	
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	25	55
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	30	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Obecności 25%

Prezentacja podczas zajęć 20

Bieżąca aktywność podczas zajęć 25%

Egzamin końcowy 30%

Rok I

W zakresie W1 student:

na ocenę 3 – wyjaśnia, czym jest katecheza specjalna;

na ocenę 4- wskazuje miejsce katechezy specjalnej w refleksji podejmowanej na gruncie teologii praktycznej;

na ocenę 5 – omawia związki katechezy specjalnej z innymi naukami.

W zakresie W2 student:

Na ocenę 3 - omawia sposób postrzegania przez Kościół osób z niepełnosprawnością;

Na ocenę 4 – ukazuje sposób traktowania przez Kościół osób z niepełnosprawnością na przestrzeni wieków;

Na ocenę 5 – omawia rozwój myśli Kościoła na temat osób z niepełnosprawnością.

W zakresie U1:

Na ocenę 3 – wylicza inne nauki, z których osiągnięć czerpie katecheza specjalna;

Na ocenę 4 – wskazuje zdobycze innych nauk przydatne w katechezie specjalnej;

Na ocenę 5 – uzasadnia konieczność oceny osiągnięć innych nauk w zakresie ich zgodności z Ewangelią;

W zakresie U2:

Na ocenę 3 – przytacza dobre praktyki w zakresie katechezy specjalnej poznane na zajęciach;

Na ocenę 4 – podaje przykłady dobrych praktyk w zakresie katechezy specjalnej poznane na zajęciach oraz z innych źródeł;

Na ocenę 5 – wskazuje inicjatywy adresowane do osób z niepełnosprawnością możliwe do zaadaptowania na grunt katechetyczny;

W zakresie U3:

Na ocenę 3 – omawia warunki niezbędne do uzyskania kwalifikacji do nauczania religii w szkole specjalnej;

Na ocenę 4 – wylicza kompetencje przydatne do pracy w katechezie specjalnej;

Na ocenę 5 – proponuje własne możliwości zaangażowania na rzecz katechezy specjalnej.

W zakresie K1:

Na ocenę 3 – wylicza obszary doskonalenia osób zajmujących się katechezą specjalną;

Na ocenę 4 – wskazuje własne potrzeby uczniów-adresatów katechezy specjalnej;

Na ocenę 5 – wskazuje propozycje formacji permanentnej będące odpowiedzią na konkretne potrzeby uczniów.

W zakresie K2:

Na ocenę 3 – przytacza formy współpracy środowisk poznane na zajęciach;

Na ocenę 4 – poszerza możliwości współpracy poznane na zajęciach o inne istniejące propozycje;

Na ocenę 5 – proponuje własne inicjatywy angażujące wszystkie środowiska na rzecz katechezy specjalnej.

Rok II

W zakresie W1:

Na ocenę 3 – wskazuje biblijne podstawy katechezy specjalnej;

Na ocenę 4 - wskazuje biblijne i teologiczne podstawy katechezy specjalnej;

Na ocenę 5 – szczegółowo omawia katechezę specjalną wskazując jej podstawy biblijne i teologiczne;

W zakresie W2:

Na ocenę 3 - wylicza inne nauki, z których osiągnięć czerpie katecheza specjalna;

Na ocenę 4 – wskazuje zdobycze innych nauk przydatne w katechezie specjalnej;

Na ocenę 5 – uzasadnia konieczność oceny osiągnięć innych nauk w zakresie ich zgodności z Ewangelią;

W zakresie W3:

Na ocenę 3 – charakteryzuje różne typy niepełnosprawności;

Na ocenę 4 – omawia różne potrzeby uczniów o określonych typach niepełnosprawności;
Na ocenę 5 – wskazuje odpowiednie działania katechetyczne adekwatne do typów niepełnosprawności uczniów.

W zakresie U1:

Na ocenę 3 – wylicza inne nauki, z których osiągnięć czerpie katecheza specjalna;
Na ocenę 4 – wskazuje zdobycze innych nauk przydatne w katechezie specjalnej;
Na ocenę 5 – proponuje własną koncepcję metodyczną katechezy specjalnej z uwzględnieniem osiągnięć innych nauk;

W zakresie U2:

Na ocenę 3 – wylicza osoby lub instytucje, z którymi współpracuje katecheta specjalny;
Na ocenę 4 - wylicza obowiązki katechety w zakresie pracy z osobami z niepełnosprawnością;
Na ocenę 5 – wskazuje możliwości katechetycznego wsparcia innych osób zaangażowanych na rzecz osób z niepełnosprawnością.

W zakresie K1:

Na ocenę 3 – przytacza formy współpracy środowisk poznane na zajęciach;
Na ocenę 4 – poszerza możliwości współpracy poznane na zajęciach o inne istniejące propozycje;
Na ocenę 5 – proponuje własne inicjatywy angażujące wszystkie środowiska na rzecz katechezy specjalnej.

Literatura obowiązkowa

	Rayzacher-Majewska A., <i>Odmienny wzorzec rozwoju dzieci z zespołem Aspergera jako wyzwanie dla nauczycieli</i> , w: Pater Dariusz (red.): <i>Ból i cierpienie – ognisko światła i ciemności. Problemy rozwojowe wieku dziecięcego</i> , 2023, Warszawa, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.
	Mielecka A., Klotz M. (red.), <i>Nie przeszkadzajcie im przychodzić do Mnie O obecności osób z niepełnosprawnością w Kościele</i> , Kielce 2023.
	Sosna K., <i>Trudna droga? Przygotowanie do sakramentów osób z niepełnosprawnością intelektualną</i> , Poznań 2021.
	Kiciński A. (red.), <i>Katecheza osób szczególnej troski. Stan aktualny i propozycje</i> , Kraków 2008.

Literatura uzupełniająca

	Rayzacher-Majewska A., <i>Współpraca nauczycieli religii na rzecz uczniów w spektrum a</i> , Edukacja, 2023, nr 1, s.79-86.
--	---

	Rayzacher-Majewska A., Znaczenie wspólnoty w życiu rodziców dziecka z niepełnosprawnością, w: Nieoceniona wartość osoby. 25 lat wspólnoty Wiara i Światło w Bochni, 2018, s.131-142.
	Bielinowicz A., Problematyka cierpienia w dokumentach programowych i wybranych poradnikach metodycznych do nauczania religii, „Studia Warmińskie” 59(2022), s. 213-224.
	Lipiec D., Budowanie wspólnoty parafialnej z osobami z niepełną sprawnością, „Polonia Sacra” 25(2021), s. 41-54.

*** lista rodzajów zajęć**

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☒ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)